

Jozefa Skenderović voditeljica slamarske sekcije Kulturno-prosvetnog društva iz Tavankuta i profesorica u penziji, sa svojim prijateljicama, ženama iz ovog bunjevačkog sela, i ove godine organizovala je, u Božićno vrime, Božićnu izložbu u gradu, u holu Gradske kuće u Subotici.

Ove vridne i maštovite žene, koje "znadu napravit lipotu od ničeg", će u Subotici, predgrađu Tavankuta, kako vole u šale da kažu Tavankućani, osamnaesti put, obučene u bunjevačke nošnje, izlagati svoje radove i, mada danas mnogi izlažu pred Božićne praznike, one su prve započele tu tradiciju. Izložba je bila u znaku Božića, a glavni akcent je bio na božićnjacima, iako su među izloženim predmetima bili i "božićni ukrasni aranžmani, nakita za granu, oslikani boca za za medljenu rakiju, stolnjaka, heklani ukrasa".

Jozefa Skenderović nam je divanila o božićnim kolačima, božićnjacima:

- Za božićne dane se ne sprima običan kruv, nego na božićno jutro, domaćica umisi kolač od bilog brašna koji se zaliva mlikom. U peći se ispeče onoliko kolača koliko je potrebno za vrime božićnih praznika, jer se dok traju praznici, ne kuva i ne misi. Važan detalj u bunjevačkoj tradiciji je da se jedan od tih kolača, koji nije jako velik, posebno okiti, i on se zove Božićnjak i stoji ispod jilke. Božićnjak se kiti sa tistom koje je napravljeno od bilog brašna, soli i vode, a bez kvasca. Istorija kaže da je u XIII viku, Sveti Franjo uveo običaj da se u katoličkim crkvama napravi slika Betlehema, rođenja Isusova i onda je svit na salašima, imao potribu da nešto tako napravi i u svojoj kući. Ono što su domaćice imale i u čemu su bile najbolje, bilo je tisto. I onda su se sitile da od tista naprave figure. Ono što mora na svakom Božićnjaku biti je Isus, pet ruža koje simbolizuju pet rana Isusovih i mora biti sedam ptičica, tako su objašnjavali stariji, da one donose sidam blagovesti blažene divice. Osim toga, vi ćete na Božićnjacima viditi svašta. Vidićete ovce, grožđe i kvočku, krmaču... Domaćice su pravile ono što su imale kod sebe na salašu. Jedino što se ne sme mećati na Božićnjak je figura konja, jer je on „ohol“, i kera, a sve drugo može biti. Kako vrime prolazi, tako sve postaje lipše i lipše, i danas smo došli do toga da se početkom božićnog vrimena organizuje izložba ovih kolača, a neki su napravili i male biznise, jer nema vrimena svaka domaćica da sama radi, ali tradicija je tu. Suština je da je Božić došao na salaš. Zato su sve figure sa salaša. Ima tu figura koja predstavljaju volove, i pored nje su baba i dida, koji su krinuli u Betlehem da prenesu Isusu darove i poneli su vina, i baba side iza dide pa se grije. Možete viditi misec i zvizde i sve su došle pokloniti se Isusu našem. Na nekim božićnjacima vidite grane, prije no što su počele jilke da se kite, prije više od sto godina, su bile samo ove grane. One su bile malo veće i otprilike od metle se uzela grana i obmotala se tistom i to se kitilo. Zato Bunjevci i dan dani za jilku kažu da je to božićna grana. Na trpezi je i mlado žito, orasi i jabuke sve što ide uz Božić. Božićnjak koji stoji ispod jilke se lomi na dan

Božića, i u njega je sakriven novčić i ko ga pronađe taj će imati sriće sledeće godine.

